

Шта треба знати о француској Легији части

Пише: Мила Алечковић-Николић
четвртак, 29 октобар 2009 13:16

Револуција 1791. године укида сва одликовања старог режима и Наполеон Бонапарта 19. маја 1802. године, на француски празник Светог Ива, предлаже ново војно и цивилно одликовање. Овај предлог изгласан је као закон Републике већ 29. маја, а 14. јула 1804. године Наполеон Бонапарта лично уручује прво војно одликовање француске Легије части. Већ 1805. године установљене су три војне школе за децу и потомке носилаца ордена.

Орден је додељиван искључиво за заслуге за државу и народ које трају више од 20 година. Степени ордена Легије части били су и до данас остали: најнижи ступањ – витез Легије части – медаља, виши ступањ – официр Легије части, од њега виши ступањ – командант Легије части, и још значајнији ступањ – високи официр Легије части – розета. Затим следе два највиша ступња истог овог ордена: високи крст Легије части и највиши ступањ високи мајстор (вођа) Легије части. Овај чудан превод у коме је „витез“ далеко испод „официра“ требало је да усвоји световне војне изразе уместо некадашњих појмова који су одговарали старом режиму краљевства.

Орден се додељује у просеку сваких пет до шест година, а до краја 2000. године додељена је 87.371 медаља витеза, 22.401 орден официра, 3.626 ордена команданта, 321 орден високог официра, свега 61 орден високог крста и само 1 орден вође (мајстора) или, српски, вожда Легије части. Најнижи орден витеза додељиван је најчешће, а такав орден је ових дана додељен и у Србији.

Прва жена витез Легије части у постреволуционарној историји била је Марија Анжелик Душман. Прва жена официр Легије била је Роза Бонер, прва жена командант Легије части била је Ана де Ноај, прва жена високи официр била је француска књижевница Колет, а прва жена носилац високог крста била је Женевјев де Гол-Антониоз 1998. године.

Градови хероји и потомци

Шта треба знати о француској Легији части

Пише: Мила Алечковић-Николић
четвртак, 29 октобар 2009 13:16

Орден Легије части добиле су и многе школе у Француској, француски универзитети, Црвени крст Француске и француске железнице. Мало ко зна да је свега пет градова у свету одликовано француском Легијом части и да се међу њима налази Београд. Године 1924. Београд је одликован „за хероизам“, а орден је српском градоначелнику уручио лично маршал Франше д'Епере. Поред Београда, орденом француске Легије части одликовани су још и град Лијеж 1914. године, Луксембург 1957, Волгоград 1984. и Алжир 2004. године.

Стара француска пракса предвиђала је да потомци одликованих највишим одликовањем у три генерације без прекида имају и сами право да затраже одликовање. Ова пракса у ствари никада није укинута, тако да и данас потомци Француза одликованих у три генерације (као што је, рецимо, случај са историчарем Ивом Батајем) у начелу могу и сами да „траже“ ово високо одликовање. Иако је свима који се баве етиком или психологијом јасно да се ни греси, а ни заслуге не наслеђују, оваква пракса је вероватно хтела да укаже на поштовање породица које су у континуитету својим делима задуживале француску државу, односно француску историју.

Срби везани за француску културу

Петар Први Карађорђевић и краљ Александар добитници су највишег француског ордена. Носиоци војног ордена били су и кнез Павле, Живојин Мишић, Драгутин Гавриловић, као и српска легенда Милунка Савић.

Потом су следили Срби који су познавали француску културу и језик, школовали се у Француској или су на било који други начин допринели култури и развоју ове земље. У сваком случају, сви су они били део једног општецивизацијског погледа на свет.

Од почетка, па до осамдесетих година прошлог века високи орден француске Легије части добили су Веселин Чајкановић, Милан Кашанин, Павле Савић, Иво Андрић, Војислав Стојановић (управник главне војне болнице), Слободан Витановић, Кирил Свинарски, Драган Недељковић, Радосав Јосимовић, Мира Алечковић, Крунослав Спасић, Јован Дејановић, Владан Радоман... Ордени су били давани или од самог генерала Де Гола, или од државника који су следили, све до Франсоа Митерана, који би одликованима обично „поновио“ орден како би обележио долазак „своје“ политичке

Шта треба знати о француској Легији части

Пише: Мила Алечковић-Николић
четвртак, 29 октобар 2009 13:16

епохе, условно речено, последњег великог француског државника.

Ордени давани од почетка прошлог века, па све до осамдесетих година били су често највиши ступањ ордена крста (Петар Први Карађорђевић, краљ Александар, српске војводе, Милунка Савић...), или официрски орден (Чајкановић, Кашанин, Андрић, Јосимовић, Витановић, Недељковић, Алечковић...), док би тек понеки био најнижи орден витеза.

Орден касније почиње да се додељује и привредницима, како се то данас каже „бизнисменима“, који у француској традицији (лаицизираној западно-хришћанској просветитељској слици света, али ипак наследници старогрчког духа), никада нису били у самом врху друштва, осим ако би сами били лингвистички, научно и морално писмени.

Тако високи француски орден добија директор Франко-југословенске банке у Паризу Зечевић, као и неколицина заслужних пословних људи. Носилац француског ордена био је и пословни човек и творац хуманитарног фонда у Француској Борис Вукобрат.

У једном маху орденом су потом одликовани наши сликари који су такође имали животну и културну везу са Француском (Поповић, Ивањицки, Шобајић, Маринковић). Владимир Величковић већ је поседовао орден Легије части.

Нека буде опроштено за имена која су овде испуштена. У архивима француске државе све ово могуће је добити на увид.

Одбили су

Као што то у историји људских вредновања увек бива, десило се и да понеко одбије високу част. У новијој историји глумица Брижит Бардо (за разлику од свог колеге Чарлија Чаплина) одбила је да прими орден Легије части.

Шта треба знати о француској Легији части

Пише: Мила Алечковић-Николић
четвртак, 29 октобар 2009 13:16

Са много више образложења и разлога, писац Жан-Пол Сартр (за разлику од свог колеге Марсела Пруста) одбио је орден Легије части и у свом бунтовничком маниру, као што је био одбио и Нобелову награду, остао доследан својој идеји протеста, неконформизма и испитивања смисла и бесмисла живота. Албер Ками такође је одбио високи француски орден. Ни писац Бернар Клавел није желео да прими орден Легије части.

У Србији Мира Алечковић, у тренутку када су француски авиони кренули у бомбардовање СР Југославије, од два добијена ордена у размаку од двадесет година, враћа из протеста француској држави последњи, из Митеранове ере.

Инфлација Мидиног политичког злата и замена за Оскара

Међу последњим, бројним великим светским именима науке и уметности орден је од француског премијера Доминика де Вилпена добио Харолд Пинтер.

За разлику од првих Легија части које су некада значиле бесплатне школе за децу потомке, после века растојања од првих одликовања у Србији и Југославији данас не подразумевају више ништа. У периоду од 2000. до 2009. године ово одликовање добијају готово сви политичари са простора бивше Југославије. Године 2001. добија га Јован Дивјак, Черешњеш Иван, 2007. Срђан Диздаревић, после 2000. Арно Даржан за обавештајне заслуге на простору распаднуте бивше Југославије и многи други.

Од културних или политичких радника одликовање добија Борка Павићевић, Соња Лихт, карикатуриста Предраг Кораксић, галериста Борка Божовић, Биљана Здравковић из Југоконцерта, Татјана Цветићанин, Даница Јововић-Продановић, Иванка Зорић, Ирена Суботић, Чедомир Васић, Горан Паскаљевић, Веран Матић и Ружица Ћинђић. У Француској 2009. одликовање добија Алан Финкелкраут, а у међувремену овај орден је нова администрација Француске поделила готово свим „шоу-бизнис“ трудбеницима, тако да га ретко који певач, глумац или спортиста данас немају. Да подсетимо, Легију части већ поседују Стивен Спилберг, Барбара Страјсенд, Аманда Лир, Винтон Марсалис, Џони Холидеј и многи други... Неки тврде да је требало да је добије и Мајкл Џексон. Треба рећи да су сви они углавном добијали најнижи чин – орден витеза.

Шта треба знати о француској Легији части

Пише: Мила Алечковић-Николић
четвртак, 29 октобар 2009 13:16

Саркозијево доба донело је сасвим нове критеријуме. Последњи велики догађај било је одликовање митрополита Емануела, председника скупштине свих православних свештеника Француске, 31. децембра 2008. године, које Саркози, због многобројних захтева православних Француза, није могао да избегне.

Од ордена до значке, од поноса до праћке

За разлику од некадашњих „заслужника“ који су морали да познају француски језик и културу (ипак је реч о француском ордену који је установио Наполеон), нови критеријум прешао је преко периода када то више није било важно, дошавши до периода у коме је ово познавање француског језика и културе постало чак и сметња. Саркозијева администрација одликовања у Француској дели свима који говоре и пишу против Француске, подсмевају се француском језику, не познају француску историју и, углавном, како се то данас описно каже, припадају галофакс-генерацији англофилских мондијалиста и капиталистичких глобалиста. Све оно што је сушта супротност самој историји славне монархије коју Наполеон после револуције само на други начин понавља, све оно што је супротност славној историји Револуције, науке, књижевности или филозофије, славној историји поезије, сликарства и музике, све што је супротност француској социјалној русоистичкој традицији, све се то фаворизује за доделу овог некада високог одликовања, које се претворило у мондијалистичку и партијску навијачку значку.

Дворске игре и тужна инволуција ордена

Француски највиши ступањ ордена – високи крст, који је додељен свега 61 пут, године 2006. од председника Ширака добија и руски председник Владимир Путин. Ово изазива критике глобалистичке Француске и монденског Париза, покушавајући да надгласа говор историје, захтеве руске емиграције и симболичну улогу коју су одиграли сви Руси у Француској у очувању француске културе.

Не треба заборавити да је орден Легије части добио и судија хашког суда Теодор Мерон, што је опет изазвало урлике оне друге антиглобалистичке срчане коморе Француске. Тако је орден Легије части постао не само чоколадна значка, већ и праћка-лопта у мрежи овог или оног политичког гола.

Шта треба знати о француској Легији части

Пише: Мила Алечковић-Николић
четвртак, 29 октобар 2009 13:16

Најзад, један од највиших степена ордена француске Легије части дат је, а потом срамно одузет нашем пријатељу, француском мајору Пјеру Анрију Бинелу, који је, видевши шта се спрема српским цивилима, као унук Солунца, открио српској војсци тачке бомбардовања и сипања напалма и уранијума на Србију.

Бинел је данас рехабилитован, али му Легија части никада није враћена.

Он се помирио са тим и у међувремену је обишао све српске манастире на Косову и Метохији. У свима је, као хришћанин, задивљено клечао. „Тек сам овде осетио шта је духовност, која је изнад свих знамења.“